

HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

PLEASE NOTE! This is an electronic self-archived version of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Please cite the original version:

Jeltsch, C. (2022). Näin opin suomea vieraana kielenä. *Tempus*, 57(3), 26–27.

Näin opin suomea vieraana kielenä

Kun kieltä oppii aidossa vuorovaikutuksessa, kieliyh-
teisöön kuulumisesta tulee motivoiva voima. Tämän on
kirjoittaja huomannut suomen kieltä opitellessaan.

TEKSTI CLAUDIA JELTSCH

Olen oppinut suomea vieraana kielenä 1980-luvulla, aikana, jolloin tuskin oli ole-
massa hyvää opetusmateriaalia. Saavuin
au pairiksi Suomeen maaliskuussa 1988.
Suomalainen sanavarastoni koostui noin 30
sanasta, joita olin oppinut kesälomilla Suo-
messä. Äitini on kotoisin Suomesta ja isäni Saksasta, mutta
valitettavasti äitini ei koskaan puhunut suomea minulle. Hän
uskoi Saksassa vallinneisiin uskomuksiin, että olisi vaarallista
puhua omaa äidinkieltä lapsille. Saapuessani osasin sanoa
”kiitos”, ”mansikkajäätelö”, ”maitolaituri” ja ”en osaa suo-
mea”. Puolen vuoden päästä pystyin jo sanomaan suomeksi,
mitä halusin, vaikka lauseet eivät virheettömiä olleetkaan.

Virheitä ei pidä pelätä

Tavoitteena ei ole virheettömyys vaan kommunikaatio.
Tämä on syytä pitää mielessä. Opettajan on hyvä sanoa tämä
ääneenkin aina välillä – myös opiskelijoille.

Jokainen suomea opiskeleva ulkomaalainen on oma ta-
pauksensa. Miksi hän on tullut Suomeen? Onko hän kenties
sitä mieltä, että suomea ei voi oppia? Se, että suomea ei voi
oppia, on myytti, josta jotkut suomalaiset pitävät, ja se tekee
hallaa kielen oppimiselle. Suomen kielen oppiminen on suu-
rin piirtein samalla tavalla vaikeaa saksalaiselle kuin saksan
kielen oppiminen suomalaiselle. Jos uskotaan siihen, että
suomi on kielenä mahdoton, valitettavasti tämä on itseään
toteuttava ennustus. Samalla evätään muualta tulevilta mah-
dollisuus osallistua yhteiskuntaan tasaveroisina jäseninä.

Merkitystä on sillä, millaisia kokemuksia aiemmista vie-
raan kielen opiskeluaajoista on: Onko opiskelija jo onnistu-
neesti oppinut vieraita kieliä? Mitä kaikkea opiskeluun on
kuulunut? Joskus on pakko hyväksyä tosiasiat – kukaan ei
pääse pitkälle, jos sijoittaa opiskeluunsa 15 minuuttia vii-
kossa. Jos haluaa oppia suomea, suosittelen, että oppimisen
hyväksi tekee töitä noin puoli tuntia päivässä.

Kaikki alkaa motivaatiosta

Itselläni oli yksinkertainen ohjelma: käytin joka päivä tun-
nin suomen kielen opiskeluun. Aina kun au pair -perheen
pikkupoika oli nukkumassa päiväunia, minä istuin ja opis-

kelin suomea. Tein kotitehtävät ja opettelin sanoja. Minulla
oli vahva motivaatio, sillä halusin voida puhua suomalaisen
mummoni ja au pair -perheeni lasten kanssa. Minulla siis oli
kieliyhteisö, jonka jäseneksi halusin päästä.

Voiko ”keinotekoisesti” kasvattaa motivaatiota? Uskallan
sanoa, että voi. Voi asettaa itsensä tilanteisiin, joissa on osat-
tava puhua suomen kieltä. Tietenkin tämä vaatii uskallusta
liikkua oman mukavuusalueensa ulkopuolella. Voi esimer-
kiksi ilmoittautua työväenopiston kurssille, jolla puhutaan
suomea, olipa aiheena vaikka keramiikka tai ikebana.

Voi myös tietoisesti tehdä päätöksen, että käyttää suo-
mea englannin sijasta. Itse sanoin omalle au pair -perheel-
leni noin kolmen kuukauden jälkeen, että he voivat puhua
suomea kanssani. Sovimme, että ellen ymmärrä, sanon sen
ääneen. Onneksi perheen äiti osasi englantia ja isä sekä eng-
lantia että saksaa. Kun rohkeasti päättää kommunikoida
suomeksi, kielitietoinen yhteisö kyllä kannattelee ja auttaa.

Kannattaa opetella muutamia sanoja jo ennen kuin tulee
Suomeen, ja suomen opiskelu kannattaa aloittaa heti, kun
on saapunut tänne, vaikka tarkoitus olisikin jäädä maahan
esimerkiksi vain puoleksi vuodeksi. Täällä on paljon ulko-
maalaisia, joiden puolesta vuodesta on tullut useampi vuosi.

Tandemopetusta ja uutisia

Ensimmäinen vinkkini kielen opetteluun on, että tandem-
oppiminen toimii. Itse sain erinomaista suomen kielen ope-
tusta suomalaiselta saksanopettajalta, joka selitti minulle
suomen kielen kielioppia saksaksi. Vastaavasti minä taas
korjasin häntä, jos hänen saksan artikkelinsa menivät vää-
rin. Opettelin kolme kuukautta tällä järjestelmällä, ennen
kuin opettajani muutti työn perässä Tampereelle ja minun
oli otettava kursseja Helsingin kesäyliopistosta. Tarvitset
siis tandempartnerin, joka haluaa oppia sinun äidinkieltä-
si. Asiaa auttaa tietenkin, jos tandempartneri on opettaja
– tämä ei ole kuitenkaan välttämätöntä. Olisi hyvä, jos tan-
dempartnerisi osaisi kieltäsi jo B1–B2-tasolla. Jos kumpi-
kaan ei osaa vielä sanaakaan, oppiminen on haastavampaa
mutta ei mahdotonta. Tandemopetus voi toimia myös etänä.

Voit katsoa uutisia omalla äidinkielelläsi ja sen jälkeen
suomeksi. Tein usein niin, että katsoin ensin saksalaiset

uutiset kello 20 Suomen aikaa ja heti sen jälkeen suomenkieliset uutiset. Ota selvää – nykymaailmassa ei edes tarvitse pitää huolta kellonajoista, kun kaikki on saatavilla kellon ympäri. Myös suomalaisen (netti)radion kuunteleminen on hyödyllistä. Voit esimerkiksi kuunnella suomenkielistä radiota kuutena päivänä viikossa ja yhtenä päivänä palkita itsesi kuuntelemalla radiota omalla äidinkielelläsi. Sanomalehden lukemisessa aluksi päämääräksi riittää otsikoiden ymmärtäminen. Sen jälkeen lue kuvatekstit (kuvat auttavat), tämän jälkeen iltapäivälehtien lööpit: ne ovat helpommin luettavissa kuin Helsingin Sanomat.

On viisasta hyväksyä ja ymmärtää kieliopin välttämättömyys. Se, että on ollut kamala englannin tai ranskan kielen opettaja, joka ei osannut selittää kielioppia, ei vaikuta. Anna itsellesi uusi mahdollisuus! Onko ihan oikeasti hyväksyttävä, että joku vanha ”kielioppiallergia” vaikuttaa siihen, kuinka hyvin tulet puhumaan vieraita kieliä loppuelämäsi? Kielioppi tukee vuorovaikutusta ja auttaa pääsemään tasaveroiseen kanssakäymiseen, kun kieliyhteisön kielelliset käytänteet tulevat tutuiksi.

Opettele perusfraasit. ”En ymmärrä, voisitko puhua hitaammin” on parempi lause kuin ”en ymmärrä, voisitko puhua englantia”. Hyödyllisiä fraaseja ovat myös: Mitä tämä tarkoittaa? Voitko kääntää tämän sanan englanniksi?

Kannattaa opetella sanoja. Hyvä ohjelma siihen on esimerkiksi www.quizlet.com, jossa on jo valmiita pikkusanastoja esimerkiksi oppikirjan tai aiheen mukaan. Jos ei löydy sopivaa, voi myös kirjoittaa omat. Kannattaa muutenkin etsiä ja löytää itselleen ja omalle oppimistavalleen sopivia sovelluksia. Hyvästä äpistä voi maksaakin muutaman euron, näin motivaatio sen käyttämiseen on korkeampi.

Jos kuulut perinteiseen koulukuntaan, voit ottaa käyttöön vanhan kunnan kortistojärjestelmän: Kirjoita pahvikortin toiselle puolelle vieraskielinen sana ja toiselle puolelle käännös omalla äidinkielelläsi. Hyvä tapa on kirjoittaa kaikki uudet sanat heti kortteille (ei vihkoon!). Käy ensin korttien suomenkieliset puolet läpi ja kysy itseltäsi, tiedätkö, mitä tämä sana tarkoittaa omalla äidinkielelläsi. Tämä on se helppo kierros. Sitten käännyt kortit ja käyt läpi, osaatko näitä sanoja suomeksi. Osaamiesi sanojen kortit laitat pois ja keskityt niihin, joita et vielä osaa. Jos kuulut täydellisyyden tavoittelijoihin, voit tuunata tätä järjestelmää. Kolmen viikon jälkeen käyt läpi kaikki kortit uudestaan – silloin sanat ovat siirtyneet jo keskipitkään muistiin. Kolmen kuukauden jälkeen sama proseduuri uudestaan – nyt sanat ovat pitkän ajan muistissa. Ne kortit, jotka aina vain uudestaan aiheuttavat haasteita, menevät pakkana kuminauha ympärillä esimerkiksi takin taskuun. Näin ne kulkevat aina mukana, ja kun istut junassa tai bussissa, otat pakan esille ja opettelet näitä ”murheenkryynejä”.

Taajuussanasto käyttöön

Viimeisenä tulee lempivinkkini. On paljon hyödyllisempää oppia sanoja, joihin törmää joka päivä – siis taajuudeltaan usein esiintyviä sanoja. Sitä varten on olemassa (melkein kielellä kuin kielellä) taajuussanastoja eli frekvenssisanakirjoja, joissa sanat esiintyvät yleisyysjärjestyksessä. Suomen

kielen taajuussanakirjan (Saukkonen, Haipus, Niemikorpi, Sulkala: Suomen kielen taajuussanasto, WSOY 1979) mukaan eniten käytetty sana on ”olla” (kaikkine muotoineen), sitten tulevat ”ja”, ”se” ja ”ei” tässä järjestyksessä. Jossain vaiheessa olisi tietenkin hienoa saada taajuussanakirjasta uusi versio, joka perustuisi uudempaan korpukseen. Nykyisen version korpus on vuosilta 1961–1967. Uusimmassa versiossa ”Neuvostoliitto” tuskin olisi enää sijalla 472 tai ”markka” sijalla 556.

Kun on saavuttanut 2 000 sanaa, jatko tulee melkein automaattisesti. Itse otin taajuussanaston käyttöön, koska osasin jo jonkin verran sanastoa. Kävin sanastoa läpi siihen asti, kunnes törmäsin ensimmäiseen tuntemattomaan sanaan, joka heti meni pahvikortille. Näin jatkoin 4 000. yleisimpään sanaan asti. Sijalla 4 005 lopetin – se oli ”Ahvenanmaa”.

Ota siis frekvenssisanakirja käyttöön! Ensin kannattaa miettiä, kuinka paljon aikaa haluaa antaa itselleen oppia kielen 2 000 käytetyintä sanaa. Jos päivässä on valmis oppimaan kolme sanaa, aikaa menee noin 2 vuotta. Jos tuplaa vauhtia, niin kuusi sanaa päivässä riittää, jotta oppii kaiken vuodessa. Tavoitteen kanssa ei kannata olla liian vaatimaton. Syy on se, että tärkeimpien sanojen hallitseminen vie ihmisen ”hyvän oppimisen kierrokselle” – hän huomaa, kuinka hienoa on, että osaa kommunikoida, ja tämä taas lisää motivaatiota. Näin syntyy hyvän oppimisen kehä. Tai toisinpäin: Oppimisesta tulee turhauttava, jos hahmottaa, että kymmenen vuoden päästä sitten (ehkä) osaa.

Opi myös sietämään tietämättömyyttä. Ei tarvitse ymmärtää kaikkia sanoja ymmärtääkseen tekstiä. Omalla äidinkielellään ihmiset hyvin sietävät sen, että 10–15 prosenttia sanoista on täyttä hepreaa – esimerkiksi kun puhutaan lääketieteestä tai avaruudesta – mutta vieraalla kielellä he hermostuvat yhdestäkin sanasta, jota eivät ymmärrä. Tätä sietokykyä kannattaa treenata myös vieraan kielen oppimisessa.

Bonusena: kaikki taajuussanastot perustuvat kirjoitetuun kieleen. Puhuttu kieli on helpompi. Suomeksi esimerkiksi tuskin kukaan käyttää lauseenvastikkeita kun puhuu. Jos on kerran tajunnut sanojen taajuuden merkityksen kielen oppimisessa, huomaa, kuinka tärkeää on panostaa vieraan kielen oppimiseen alussa.

Kiinalainen sanonta kuuluu: ”Pisinkin marssi alkaa ensimmäisellä askeleella.” Siihen voisi lisätä, että vieraan kielen ensimmäiset askeleet ovat tässä tapauksessa harppauksia – sitä isompia, mitä lähempänä alkua ollaan. Hypätään!

KIRJOITTAJA

Claudia Jeltsch opettaa saksaa Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa. Saksankielisessä blogissaan hän kirjoittaa Suomesta ja suomalaisesta kulttuurista (<https://claudiashelsinki.com>). Claudia vinkkaa, että blogissa on miltei koko sanasto, jonka tarvitsee, jos esittelee Suomea saksankielisille.